

Tom Granseth

Sammensetning av grensehandel
En pilotstudie

Notater

Innhold

Innledning og sammendrag.....	2
1. Bakgrunn	3
2. Undersøkelsesopplegg.....	3
2.1. Referanseperiode.....	3
2.2. Utvalg.....	4
2.3. Spørsmål	6
2.4. Resultater	7
3. Kvalitet.....	8
3.1. Generelt.....	8
3.2. Sammensetning	8
3.3. Gjennomsnittlig handel	9
3.4. Svarinngang	9
3.5. Intervjuernes synspunkter	10
4. Hovedkonklusjon og tiltak	11
5. Videre arbeid	11
Vedlegg 1. Avtalebrev.....	12
Vedlegg 2. Prosjektbeskrivelse	13
Vedlegg 3. Avtale om konsulentoppdrag	15
Vedlegg 4. Noteringshefte.....	18
Vedlegg 5. Spørreskjema.....	21
Vedlegg 6. Undersøkelse om reise og grensehandel 2008.....	25

Innledning og sammendrag

Statistisk sentralbyrå har på oppdrag fra Finansdepartementet samlet inn data om grensehandelens sammensetning. Undersøkelsen ble gjennomført som en pilotstudie der dette var eneste tema. Formålet med pilotstudien var først og fremst å undersøke om det lot seg gjøre å videreføre undersøkelsen på fast basis. I dette notatet dokumenteres det faglige opplegget.

Hovedkonklusjonen er at undersøkelsen stort sett var vellykket, og SSB ønsker å videreføre undersøkelsen om sammensetning og varer og tjenester i den løpende grensehandelsundersøkelsen, GU, for kvartalene i 2009.

1. Bakgrunn

I NOU 2003:17 Særavgifter og grensehandel gir et regjeringsutnevnt utvalg sin vurdering av virkningen på Statens inntekter av å endre avgiftene på grensehandelsutsatte varer. For å bedre kunnskapen om grensehandel og effekter på provenyet av særavgifter, anbefaler utvalget å styrke informasjonsgrunnlaget ved en jevnlig kartlegging av grensehandelens omfang og sammensetning. En styrking av informasjonsgrunnlaget er viktig for å utvikle en godt empirisk fundert beregningsmodell, i følge utvalget.

Utvalget foreslo at en eventuell undersøkelse av varesammensetningen kunne gjennomføres hvert 5. år. En tolker det slik at utvalget mener undersøkelsen må dekke et helt år, slik at varesammensetningen skal gjenspeile eventuelle sesongvise variasjoner.

Etter at utvalget la fram sin innstilling 30. april 2003, har SSB etablert en kvartalsvis undersøkelse av *omfanget* av nordmenns grensehandel. Grensehandel er i denne sammenheng definert som handel i forbindelse med *dagstur* til utlandet og avviker noe fra definisjonen som utvalget la til grunn. Bakgrunnen for avgrensningen til *dagsturer* var at SSB allerede som en del av EUs turismedirektiv, publiserte tall for nordmenns handel i forbindelse med *overnattingssturer* blant annet til utlandet, <http://www.ssb.no/reise/>.

GU gir i liten grad begrep om grensehandelens *sammensetning*. Det kartlegges kun:

- totale innkjøp på turen og
- av dette innkjøp av tjenester på turen

Finansdepartementet og SSB ble enige om en studie, på pilotbasis, av sammensetningen av grensehandelen. Hensikten med pilotstudien var primært å finne ut om det lot seg gjøre å gjennomføre et slik opplegg mer på løpende basis. Kartlegging av selve sammensetningen var kun et sekundært mål for studien.

I dette notatet dokumenteres opplegget med denne pilotstudien. Kostnadsramme og framdriftsplan for prosjektet er gjengitt i prosjektbeskrivelse i vedlegg 2, mens avtalen mellom oppdragstaker og oppdragsgiver er gjengitt i vedlegg 3.

2. Undersøkelsesopplegg

2.1. Referanseperiode

Intervjuene til pilotstudien ble gjennomført i juli og første uke av august 2008, med 2. kvartal som referansekvartal og juni som referansemåned. Utvalget ble trukket i midten av mai 2008. Umiddelbart etterpå ble det sendt ut et informasjonsbrev samt et spesialtilpasset noteringshefte til intervjuobjektene, heretter kalt IO. Spørsmålssekvensen er, bortsett fra spørsmål om varefordeling, lik spørsmålssekvensen for 2. kvartal 2008 for GU, som ble kjørt samtidig med et annet og landsomfattende utvalg. En fordel med å gjennomføre pilotstudien og GU samtidig, er bedre muligheter for kontroll av resultatene.

2.2. Utvalg

Pilotstudien omfatter et representativt utvalg på 400 personer blant den norske befolkning i alderen 16-79 år bosatt i følgende fylker:

- Østfold
- Akershus
- Oslo
- Hedmark

Fokus på grensenære områder på Østlandet på denne måten, gav et utvalg med relativ høy sannsynlighet for at IO hadde vært på dagstur til utlandet.

Det var frivillig å delta i pilotstudien, slik det er med de fleste av SSBs undersøkelser rettet mot privatpersoner. Alle intervjuene ble utført ved bruk av telefon.

Av 400 i pilotstudien, ble 3 IO slettet, slik at bruttoutvalget er 397. Dette representerer om lag 65 prosent av utvalgstørrelsen i GU for denne regionen.

Tabell 1. Folkemengde og utvalg, etter kjønn, aldersgruppe og bostedsfylke

	Folkemengde	Pilotstudien		GU	
		Utvalg	Folkemengde per IO	Utvalg	Folkemengde per IO
I alt	1 162 276	397	2 927,65	654	1 777,18
Kvinner	583 395	199	2 931,63	329	1 773,24
Menn	578 881	198	2 923,64	325	1 781,17
16-24 år	162 590	64	2 540,47	83	1 958,92
25-44 år	469 135	147	3 191,39	271	1 731,13
45-66 år	409 138	139	2 943,44	235	1 741,01
67-79 år	121 413	47	2 583,26	65	1 867,89
01 Østfold	199 715	71	2 812,89	109	1 832,25
02 Akershus	384 032	131	2 931,54	213	1 802,97
03 Oslo	435 831	147	2 964,84	248	1 757,38
04 Hedmark	142 698	48	2 972,88	84	1 698,79

I tabell 1 er begge utvalgene sammenlignet med folkemengden etter kjønn, aldersgruppe og bostedsfylke. Folkemengde per IO i de fire fylkene er om lag lik, og det viser at utvalget per fylke er proporsjonal med befolkningen per fylke. Det samme gjelder for kjønn.

Tabell 1 viser imidlertid at unge og eldre, som har lavt forholdstall for folkemengde per IO, er overrepresentert i pilotstudien. I GU er ikke dette tilfelle. Utvalget i pilotstudien er såpass lite at dette kan skyldes tilfeldigheter.

Tabell 2. Pilotstudie. Utvalg, avganger og frafall etter kjønn, aldersgruppe og bostedsfylke

	Utvalg	Avganger	Frafall	Intervju	Antall personer med dagstur siste kvartal	Antall personer med dagstur siste måned	Antall dagsturer siste måned
I alt	397	6	166	225	95	58	80
Kvinner	199	4	87	108	40	24	30
Menn	198	2	79	117	55	34	50
16-24 år	64	1	30	33	16	11	15
25-44 år	147	4	66	77	26	13	15
45-66 år	139	1	52	86	38	24	38
67-79 år	47	0	18	29	15	10	12
01 Østfold	71	0	25	46	32	21	30
02 Akershus	131	1	56	74	27	17	19
03 Oslo	147	4	66	77	26	11	13
04 Hedmark	48	1	19	28	10	9	18

Tabell 3. GU. Utvalg, avganger og frafall etter kjønn, aldersgruppe og bostedsfylke

	Utvalg	Avganger	Frafall	Intervju	Antall personer med dagstur siste kvartal	Antall personer med dagstur siste måned	Antall dagsturer siste måned
I alt	654	3	304	347	103	66	87
Kvinner	329	2	149	178	51	30	40
Menn	325	1	155	169	52	36	47
16-24 år	83	2	32	49	14	8	11
25-44 år	271	1	137	133	36	22	27
45-66 år	235	0	113	122	42	28	41
67-79 år	65	0	22	43	11	8	8
01 Østfold	109	2	56	51	30	19	26
02 Akershus	213	1	89	123	35	22	27
03 Oslo	248	0	120	128	26	15	19
04 Hedmark	84	0	39	45	12	10	15

Tabell 2 viser at frafallet i pilotstudien, altså de som ikke deltok i undersøkelsen, var 166. En oppnådde altså intervju med 225 personer. Av disse hadde 95 vært på dagstur til utlandet siste kvartal og 58 av disse hadde dagstur siste måned. Tabell 3 gir tilsvarende informasjon for GU.

Registeret som utvalget trekkes fra, er ikke fullstendig oppdatert til enhver tid. Noen av de 400 personene som ble trukket ut til å delta i undersøkelsen, var for eksempel bosatt i utlandet ved intervjutidspunktet. Disse personene er ikke med i populasjonen som undersøkelsen skal dekke, og skal derfor ikke være med undersøkelsen. Slike personer kalles avganger, og er ikke erstattet med nye IO.

Begge tabellene viser at blant IO med dagstur til utlandet siste kvartal, har om lag 2 av 3 IO dagsturer siste måned. I begge undersøkelsene er antall dagsturer siste måned per person om lag 1,3 – 1,4.

2.3. Spørsmål

Først ble det spurt om IO hadde vært på dagstur til utlandet i 2. kvartal. Hvis IO svarte ja, ble det deretter spurt om antall dagsturer til utlandet i hele kvartalet og hvor mange av disse turene som hadde funnet sted i juni. Hver av dagsturene i juni, ble så fulgt opp med spørsmål om destinasjon (sted og land) og hvor mye det ble handlet¹ for på turen totalt, og hvor mye det ble handlet for per vareslag, etter en 8-delt vare- og tjenestefordeling. Fordelingen er:

- **Matvarer** er kjøttvarer, meieriprodukter, frukt og grønnsaker, kaffe/te/kakao o.a.
- **Mineralvann** er alkoholfritt øl og alkoholfri vin, brus, alkoholsvak og -fri sider, saft
- **Øl** er kun alkoholholdig øl som er avgiftsbelagt, for eksempel folkøl som kan kjøpes i dagligvareforretninger i Sverige samt sterkøl som kun kan kjøpes på Systembolaget.
- **Vin** er kun alkoholholdig vin, som er avgiftsbelagt.
- **Brennevin** er drikker med alkoholinnhold på 22 - 60 volumprosent. Drikker med høyere alkoholinnhold enn 60 volumprosent, er ulovlig å bringe inn i Norge.
- **Tobakk** er også sigaretter, sigarettpapir, sigarer, snus og skråtobakk. Mesteparten av ølet, vinen, brennevinet og tobakken som er innkjøpt på dagsturene, er avgiftsbelagt i innkjøpslandet. Både GU og pilotstudien har derfor en liten andel av avgiftsfrie varer, av to grunner:
  - Det er lite tilbud av avgiftsfrie varer på den vanlige dagstur til utlandet. Unntaket er flyturer til Stockholm eller København.
  - Det er dessuten ulovlig å innføre avgiftsfrie varer til Norge på utenlandsturer med kortere varighet enn 24 timer.
- **Tjenester** er service på bil og optikertjenester, frisør, tannlege etc. Også bespisning på restaurant regnes som "tjenester".
- **Andre varer** er varer ikke nevnt annet sted, for eksempel møbler, bildeler, hageutstyr, kjøkkenredskap, redskaper, motorer, elektriske varer, TV, radio, apotekvarer, klær, babyartikler, skotøy, såpe, sjampo, tannkrem og andre hygieniske artikler, blader, aviser, magasiner og blomster.

Flere av varegruppene har kvoter for innførsel til Norge. En var klar over at enkelte IO kanskje kunne oppfatte rapporteringen som avslørende i forhold til egen innførsel. Disse IO ble informert om at SSB ikke rapporterer til toll- og avgiftmyndigheter. Dessuten ble disse IO informert om at det er umulig på grunnlag av et oppgitt beløp å vite om det foreligger innførsel utover kvote. IO kan for eksempel ha kjøpt en dyr vare og/eller ha handlet på vegne av flere som var med på turen.

---

¹ IO skal kun rapportere den handelen IO selv har betalt for, og ikke ta med hva andre i familien eventuelt har handlet for. Dersom en familie på fire (mor, far og to barn over 16 år) har vært på tur og de samlet handlet for 2000 kroner, mens far som ble intervjuet kun selv handlet og betalte for 1000 kroner, skal IO oppgi 1000 kroner i intervjuet.

2.4. Resultater

Det var kun en sekundær hensikt med pilotstudien å kartlegge grensehandelen sammensetning. Selv om grensehandelen fra personer bosatt i Østfold, Akershus, Oslo og Hedmark er betydningsfull og har stått for om lag 70 prosent av den totale grensehandelen de siste kvartalene, opplyser oppdragsgiver at det er liten interesse for regionale forskjeller i sammensetningen.

Tabell 4 viser at når folk bosatt i grensenære østlandsfylker er på dagstur til utlandet, står mat for nesten 40 prosent av handlebeløpet. ”Polvarer” står for 20 prosent og tobakk for 15 prosent.

Disse tallene er sammenlignet med andeler fra SSBs forbruksundersøkelse. Forbruksundersøkelsen dekker alle innkjøpene, både fra norske og utenlandske forretninger. Tabell 4 viser ikke overraskende at det er helt spesielle varer en handler når en er i utlandet.

Tabell 4. Pilotstudie. Innkjøp etter varegrupper i prosent av total handel

	Handel i alt	Mat	Mineralvann	Øl	Vin	Brennevin	Tobakk	Tjenester	Andre varer
Pilotstudien	100	39	5	6	11	3	15	7	15
Forbruksundersøkelsen	100,0	10,2	1,1		1,3		0,9	86,5	

Tallene fra pilotstudien er blåst opp fra utvalgets nivå til nivået for befolkningen i aldersgruppen 16-79 år i østlandsregionen, se tabell 5. Ifølge GU grensehandlet østlendinger for 1,18 milliarder kroner i 2. kvartal 2008, mens tilsvarende tall fra pilotstudien var 1,167 milliarder kroner, eller om lag 1 prosent mindre.

Tabell 5. Grensehandel. 2. kvartal 2008

	Pilotstudien	GU
I alt	1167	1182

Oppblåsingsmetoden for GU er nærmere beskrevet i kapittel 5 i Notater 2006/49 http://www.ssb.no/emner/10/10/10/notat_200649/notat_200649.pdf. Oppblåsingsmetoden er senere endret. Etterstratifiseringen er for eksempel endret fra 8 strata basert på kjønn og aldersgrupper til 7 strata basert på regioner.

Stort sett samme oppblåsingsmetode er brukt i pilotstudien. To av regionene i GU er ”Hedmark/Oppland” og ”Østlandet ellers”. ”Østlandet ellers” er Østfold, Buskerud, Vestfold og Telemark. Beregninger av totaltall for Østfold er i pilotstudien basert på gjennomsnitt kun for østfoldinger, mens i GU er tilsvarende beregning basert på det lavere gjennomsnitt en får når også IO i Buskerud, Vestfold og Telemark er med i gjennomsnittet.

Undersøkelsen er kun basert på et utvalg på 400 og usikkerheten rundt grensehandelstallet på 1,167 milliarder er stor. Beregninger av usikkerheten viser at det er 95 prosent sikkert at den sanne verdien av grensehandelen er i intervallet 0,91 – 1,42 milliarder.

3. Kvalitet

3.1. Generelt

I pilotstudien var det kun et IO som hadde ”uoppgitt” både handlebeløp og varesammensetning. I hvilken grad de øvrige beløpene stemte med virkelig handel, er vanskelig å avgjøre. Men 3 IO hadde oppgitt høye totalbeløp og disse hadde en varefordeling som tydet på en handel på helt annet nivå. Disse tre IO ble slettet.

Konklusjon

Tre IO er slettet, og beløpenes størrelse ellers ser rimelige ut etter hva en kan forvente på denne typen turer.

3.2. Sammensetning

Hensikten med det utsendte noteringsheftet var å gi IO muligheter til å notere innkjøp per varegruppe per tur under referansemåneden. Om noteringsheftet ble brukt, ville IO kunne oppgi handel per varegruppe per tur under intervjuet. Tidligere erfaringer tyder på at mange IO nettopp ikke bruker heftet. For disse IO er det vanskelig å fordele handelen på varegrupper per tur, spesielt om IO har vært på mange turer i siste måned.

Det ble derfor bestemt at alle IO med flere dagsturer siste måned, fikk selv velge å oppgi enten

1. varefordelingen per dagstur eller
2. varefordelingen for alle turene samlet

Tabell 2 viser at 58 IO hadde vært dagstur til utlandet siste måned, 45 av disse hadde kun vært på en dagstur, mens 13 hadde vært på flere.

Blant de 45 som kun hadde vært på én dagstur, stemte fordelingen av varene i forhold til den oppgitte totalen på 35 av 45 turer.

Av de 13 IO som hadde vært på minst to dagsturer siste måned, valgte 7 å fordele handelen per varegruppe per tur, og 6 IO valgte å fordele varekjøpet for alle turene samlet. For de fleste var det ikke samsvar mellom summert varefordeling og totalbeløp.

Det dårlige samsvaret mellom sum varefordeling og samlet handlebeløp er rettet opp ved at det er laget en ny sum til erstatning for det totale handlebeløpet. Den nye summen er 23 prosent lavere enn den oppgitte, og er nyttet som ”total” i tabell 4 over varefordeling. I tabell 6 har vi brukt det totale handlebeløpet som er oppgitt.

Konklusjon

På altfor mange av turene stemte ikke summen av varegruppene med oppgitt totalsum. På alle turene var sum per varegruppe nesten konsekvent lavere enn oppgitt totalt handlebeløp.

Det er nyttet Computer Assisted Telephone Interview (CATI). CATI gir muligheter for å legge inn kontroller i spørreskjemaet. Det ble lagt inn en kontroll som slo ut kun om sum varefordeling var høyere enn det oppgitte totale handlebeløpet. Denne kontrollen må utvides og forbedres.

3.3. Gjennomsnittlig handel

Tabell 6 viser gjennomsnittlig handel i pilotstudien og i GU. For eksempel var

- gjennomsnittlig handel per tur 1 305 kroner i piloten, mens den var 1 442 i GU, en forskjell på 10 prosent.
- gjennomsnittlig handel per handlende IO var 1 801 kroner i pilotstudien, og 1 901 kroner i GU. Dette er en forskjell på 6 prosent.
- gjennomsnittlig handel per alle IO i piloten 464 kroner og 363 kroner i GU, en forskjell på -22 prosent.

Tabell 6. Gjennomsnittlig handel

	Pilotstudien			GU		
	Oppgitt handel per tur	Oppgitt handel for alle	Oppgitt handel per IO (som handlet)	Oppgitt handel per tur	Oppgitt handel for alle	Oppgitt handel per IO (som handlet)
I alt	1 305,70	464,25	1 800,97	1 441,84	362,54	1 900,61
Kvinner	1 368,90	380,25	1 711,13	1 392,88	313,01	1 857,17
Menn	1 267,78	541,79	1 864,38	1 483,51	415,03	1 936,81

Konklusjon

Gjennomsnittsbeløpene stemmer bra, avvikene på 10 og 6 prosent er innenfor det en kan forvente når en sammenligner resultater fra to utvalgsundersøkelser, hver med statistisk usikkerhet. Gjennomsnittshandelen for alle IO, enten de var på dagstur til utlandet eller ikke, var 22 prosent høyere i pilotstudien enn i GU. Årsaken til det er at dels usikkerhet i resultatene og dels at pilotstudien traff relativt flere IO med reise.

3.4. Svarinngang

GU har vanligvis en svarprosent på rundt 60 - 65. I de to første kvartalene i 2008 er imidlertid svarprosenten gått noe ned. I 2. kvartal 2008 var svarprosenten på landsbasis 56, og 53 prosent for fylkene Østfold, Akershus, Oslo og Hedmark.

I pilotstudien var svarinngangen om lag 57 prosent, altså noe høyere svarinngang enn i GU. Tabell 7 nedenfor viser at 52 prosent av ungdommene svarte på pilotstudien, mens pensjonister hadde 10 prosentenheter høyere svarinngang. Tilsvarende forhold var det i GU. Østfoldinger hadde høyest svarinngang i pilotstudien, med 65 prosent. I GU hadde østfoldinger derimot lavest svarinngang, med 47 prosent.

Konklusjon

56 prosent svarinngang i GU er i laveste laget. Denne lave svarinngangen kan ha sammenheng at intervjuetiden er opp mot 20 minutter. Pilotstudien er en egen undersøkelse med kort intervjuetid, og på dette grunnlag anses 57 prosent svarinngang i laveste laget.

Tabell 7. Svarprosent etter IOs kjønn, aldersgruppe og bostedsfylke

	Pilot		GU	
	Utvalget	Svarprosent	Utvalget	Svarprosent
I alt	397	56,7	654	53,0
Kvinner	198	59,1	329	54,1
Menn	199	54,3	325	51,9
16-24 år	64	51,6	83	59,0
25-44 år	147	52,4	271	49,1
45-66 år	139	61,9	235	51,7
67-79 år	47	61,7	65	66,2
01 Østfold	71	64,8	109	46,8
02 Akershus	131	56,5	213	57,7
03 Oslo	147	52,4	248	51,4
04 Hedmark	48	58,3	84	53,6

3.5. Intervjuernes synspunkter

Det ble avholdt et møte med noen av de intervjuerne som hadde arbeidet med pilotstudien. Et generelt inntrykk var at pilotstudien hadde vært en kort og grei undersøkelse. Intervjutiden var om lag 5-6 minutter for de IO som kun hadde én reise, og om lag 1 minutt i tillegg per ekstra reise for de IO som hadde vært på flere. Til sammenligning er intervjutiden for den ordinære GU og de øvrige modulene til sammen om lag 20 minutter hvert kvartal.

Det var heller ingen spesielle problemer utover de vanlige med å få tak i IO. Svarinngangen var nok lavere enn ønskelig. Spesielt er det vanskelig å få kontakt med IO i sommerperioden da mange er på ferie. 5 ukers feltperiode er nok også i korteste laget for å oppnå optimal deltakelse. Det finnes for øvrig ingen opplysninger om årsaker til frafall.

En av de intervjuende hadde spurt om hva Staten skulle med informasjon om mengden alkohol og tobakk som ble kjøpt på turen, men utover det hadde ikke intervjuerne registrert motvilje til å rapportere sammensetningen.

Rapporteringen av både totalt handlebeløp og innkjøp per varegruppe, gav muligheter for kontroll. Det viste seg at litt for mange hadde uoverensstemmelse i rapporteringen. Intervjuernes mente at dette i stor grad kan rettes opp ved at intervjuerne er mer påpasselige med å kontrollere at summerte varegrupper stemmer med totalsummen under intervjuet. Dette problemet bør derfor kunne rettes opp med bedre veiledning overfor IO og intervjuere samt også ved bedre kontroller.

Som omtalt ovenfor var det muligheter for å rapportere per varegruppe for hver tur eller for alle turene samlet. Intervjuerne mente at denne valgfriheten kanskje var mer forvirrende enn til hjelp. Intervjuerne hadde inntrykk av at det utsendte noteringsheftet i liten grad var brukt.

4. Hovedkonklusjon og tiltak

Erfaringene fra pilotstudien kan sammenfattes slik:

- Svarinngangen var 57 prosent, om lag på samme nivå som GU i 2. kvartal 2008. Dette er lavt ettersom pilotstudien ble gjennomført som en egen undersøkelse med kort intervjuetid. Svarinngangen vil bli tema for ytterligere interne drøftelser.
- Datakvaliteten er ikke noe dårligere enn i GU og er tilfredsstillende. Enkelte IO har handlet for beløp som vanskelig kan stemme med virkeligheten. Men dette finner vi også igjen i GU. Nøye kvalitetsarbeid i det videre arbeidet vil være viktig.
- IO skal oppgi både totalt handlebeløp og beløp for hver varegruppe, som gir en kontrollmulighet. En har derfor avdekket at altfor mange IO har oppgitt handel per varegrupper som ikke stemte med totalen. Kontrollsystemet må utvikles ytterligere og informasjonen både til intervjuer og til IO må forbedres. En må vurdere om en fortsatt skal ha valgfrihet i rapporteringen av varegrupper (enten per tur eller for alle turene samlet).
- Intervjuerne var generelt fornøyd med undersøkelsen.

Hovedkonklusjonen er dermed at pilotstudien føres over i den løpende GU for de fire kvartalene i 2009. Om varefordelingsspørsmålene medfører dårligere svar kvalitet og ytterligere forverring av svarinngangen, vil en måtte vurdere pilotstudien løpende i 2009.

SSB har signalisert at de skisserte kostnader knyttet til utvidelsen dekkes av SSBs eget budsjett.

5. Videre arbeid

Planen er at undersøkelsen startes opp i april 2009, med 1. kvartal 2009 som referansekvarter og mars 2009 som referansemåned. Undersøkelsen skal dekke alle fire kvartalene i 2009. Feltperiodene for

1. kvartal 2009 er april og begynnelsen av mai 2009.
2. kvartal 2009 er juli og begynnelsen av august 2009
3. kvartal 2009 er oktober og begynnelsen av november 2009
4. kvartal 2009 er januar og begynnelsen av februar 2010

Intervjuene til dagens GU utføres sammen med andre undersøkelser, som

- IKT i husholdninger (årlig med intervju i 2. kvartal)
- vedfyring i boliger (hvert kvartal)
- vedfyring i fritidsboliger (årlig med intervju i 1. kvartal)
- innvandring (årlig med intervju i 3. kvartal)
- røykevaner (enkel undersøkelse i 1. 2. og 3. kvartal med årlig hovedundersøkelse i 4. kvartal)
- reiseundersøkelsen (hvert kvartal)

I enkelte kvartaler er det en total intervjuetid på 20 minutter. Dette er i lengste laget og det vil bli gjennomført visse tiltak for å redusere intervjuetiden. En vil i den forbindelse vurdere å overføre både GU og Reiseundersøkelsen til en egen dedikert undersøkelse av reisevirksomhet. Dette vil medføre at en slipper å ta hensyn til andres databehov og kan dermed sløyfe de bakgrunnsvariabler som har liten relevans i reisesammenheng. I GU per 2. kvartal 2008 kartlegges allerede "tjenester". Med en utvidet 8-delt varefordeling trenger en ikke dobbelt med "tjenester".

Vedlegg 1. Avtalebrev

Skatteøkonomisk avdeling
Finansdepartementet
Postboks 8008
0030 Oslo

Kongsvinger, 18.12.2007
Deres ref.: , Vår ref.:07/2470
Saksbehandler: Tom Granseth
Seksjon for samferdsels- og reiselivsstatistikk

Grensehandel - varefordeling

Statistisk sentralbyrå viser til telefonsamtaler med Odd Skarstad i sakens anledning.

SSB ønsker med dette brevet å legge fram et forslag til et undersøkelsesopplegg med pristilbud for en varefordeling for grensehandel. En pilotundersøkelse slik som skissert i vedlegget, vil koste 287 500 kroner inklusive merverdiavgift.

Pilotundersøkelsen er som vedlegget viser basert på en egen datainnsamling for å unngå at den ordinære grensehandelsundersøkelsen blir påvirket i negativ retning. Planen er å gjennomføre pilotundersøkelsen i 2. kvartal 2008.

Dersom erfaringene fra pilotundersøkelsen tilsier at varefordelingen også kan innhentes i den løpende grensehandelsundersøkelsen vil Statistisk sentralbyrå inkludere denne fra 1. kvartal 2009. Selve merkostnadene ved å drifte dette tillegget er så små at vi regner med å ta det innenfor en generell produktivitetsforbedring. I utgangspunktet er vår oppfatning at undersøkelsen kun kan gi grunnlag for en varefordeling for året eller eventuelt at kvartalsvise tall må bygge på glidende gjennomsnitt over fire kvartaler. Grunnen er at usikkerheten til varefordelingstallene må en regne med er så usikre at kvartalstall direkte vil være av begrenset verdi.

Vi imøteser departementets synspunkter på SSBs forslag til opplegg.

Med hilsen

Terje Gjertsen
Fung. Seksjonssjef

Tom Granseth
Statistikkrådgiver

Vedlegg 2. Prosjektbeskrivelse

Innledning

I SSBs grensehandelsstatistikk kartlegges som kjent nordmenns dagsturer til utlandet og deres handel på disse turene. Handelen fordeles på varer og på tjenester. Handelen av tjenester er svært liten og er ikke publisert. I mangel av ytterligere fordeling på vareslag, har vi registrert etterspørsel etter følgende 7-delt gruppering: mat, kaffe/te/kakao, brus/mineralvann, vin, øl, brennevin, samt tobakk.

Egen pilotundersøkelse

SSB har erfaring for at stor detaljering har negativ effekt på svarinngangen. Ettersom det er frivillig å delta i grensehandelsundersøkelsen, frykter SSB for at integrering av ekstraspørsmålene om varefordeling i den ordinære løpende statistikken, vil gi lavere svarprosent. Vi ønsker derfor heller å gjennomføre prosjektet som en egen engangsundersøkelse.

Utvalgsstørrelse

Planen er å trekke et utvalg på 400 personer bosatt i regioner med størst reisefrekvens for dagsturer til utlandet, nemlig fylkene Østfold, Akershus, Oslo og Hedmark. Et utvalg på 400 representerer nesten to tredjedeler av utvalgsstørrelsen i den løpende statistikken for denne regionen. Erfaringsmessig gir et slikt utvalg, intervju med om lag 250 personer, hvorav om lag 60 har vært på dagstur til utlandet siste måned. Vi håper å opprettholde svarprosentene slik at vi får en varefordeling fra disse 60 IOene.

Spørsmålsstilling

Innledningsvis i intervjuet blir det stilt spørsmål om IO har vært på dagstur til utlandet siste kvartal. Hvis ja, spørres så de ordinære grensehandelsspørsmålene, der det til hver dagstur til utlandet siste måned, kartlegges handlested og -beløp. Det summerte handlebeløpet for alle turene IO har vært på i siste måned, blir så fordelt på vareslagene målt i kroner. Vi kommer til å holde på prinsippet om at IOs egne utgifter som skal kartlegges.

Tilslutt kartlegges noe bakgrunnsinformasjon som f.eks. opplysninger om bosted og husholdningssammensetning. Reduksjon av omfanget av bakgrunns spørsmålene, vil ikke redusere undersøkelseskostnadene i særlig grad.

Det er ikke uvanlig at IO har vært på flere dagsturer siste måned, og at disse dagsturene har forskjellig destinasjon. Fordeling av totalbeløpet per IO, gir ikke uten videre muligheter til å fordele vareslag per destinasjon. Etter det vi forstår er ikke en fordeling på vareslag per destinasjon av interesse. Uansett vil en slik fordeling være beheftet med veldig stor statistisk usikkerhet.

Resultatpresentasjon

Vi er enige om at resultatet presenteres gjeldende for de IO som har besvart, altså en enkel summering av total handlebeløp, handel av mat, handel av kaffe etc. Basert på disse kan andeler, for eksempel andel innkjøpt mat i forhold til totalt handlebeløp osv beregnes. En slikt opplegg vil gi små bearbeidingskostnader.

Framdriftsplan

Ved rask avklaring, kan intervjurunden startes opp i mai 2008 og vil dekke mars 2008, siste måned i 1. kvartal. Intervjuene starter, like etter at den ordinære intervjurunden for

grensehandel er avsluttet. Intervjurunden avsluttes i månedsskiftet mai/juni 2008. Resultater kan presenteres i løpet av første halvdel av juni 2008, og erfaringer kan trekkes før sommerferien.

Kalkyle

Datainnsamling	kr	205 000
<u>Planlegging, bearbeiding</u>	<u>kr</u>	<u>25 000</u>
I alt eks. mva	kr	230 000
<u>Merverdiavgift</u>	<u>kr</u>	<u>57 500</u>
<u>I alt inkl mva</u>	<u>kr</u>	<u>287 500</u>

Vedlegg 3. Avtale om konsulentoppdrag

mellom

Statistisk sentralbyrå (SSB)
(heretter kalt Oppdragstaker)

og

Finansdepartementet
(heretter kalt Oppdragsgiver)

Som del av denne avtale inngår brev fra SSB av 18.12.2007 med vedlegg, samt til brev fra Finansdepartementet av mars 2008.

1 OPPDRAGET

1.1 Innhold

Oppdragstaker skal utføre en pilotstudie om grensehandel, jf. ovennevnte brev med vedlegg.

1.2 Varighet

Oppdraget skal fullføres innen utgangen av oktober 2008. Oppdraget kan forlenges etter avtale mellom partene.

2 PRIS OG BETALING

2.1 Pris

Oppdraget skal utføres innenfor en totalramme på kr **287 500 inkl.** merverdiavgift.

2.2 Betaling

Betaling skjer når prosjektet er slutført.

3 RISIKO

Oppdragstaker har risiko for alle dokumenter, beskrivelser og instruksjoner dersom disse skades eller ødelegges ved en tilfeldig begivenhet mens de befinner seg i hans varetekt og utenfor Oppdragsgivers lokaler.

4 RETTIGHETER TIL RESULTATER M.M.

4.1 Opphavs- og eiendomsrett

Oppdragsgiver skal ha tilsendt rapport fra prosjektet og kan fritt disponere resultater og materiale til bruk i egne analyser. Oppdragstaker kan bruke resultater og materiale i egne analyser.

5 TAUSHETSPLIKT

Forvaltningslovens (10. februar 1967) taushetspliktbestemmelser kommer til anvendelse for Oppdragstaker.

Oppdragstaker skal følge de samme regler som gjelder for Oppdragsgivers personale i forbindelse med sikring av konfidensiell informasjon.

6 FORCE MAJEURE

Dersom det inntreffer en ekstraordinær situasjon som etter vanlige kjøpsrettslige regler må regnes som force majeure, anses denne avtalen ikke som misligholdt så lenge force majeure situasjonen vedvarer.

Dersom force majeure situasjonen varer eller antas å ville vare mer enn 30 dager, kan hver av partene si opp avtalen med 15 dagers varsel.

7 MISLIGHOLD

7.1 Oppdragstakers ansvar

- a. Oppdragstaker skal gjennomføre oppdraget spesifisert i vedlegg til denne avtalen, og slik at forutsatt resultat av oppdraget faktisk fremkommer.
- b. Oppdragstaker har ansvar for kvalitet på resultatet av oppdraget i henhold til de krav det var rimelig å stille på grunnlag av forutsatt faglig dyktighet hos den konsulenten som har utført oppdraget.
- c. Oppdragstaker er ansvarlig for overskridelser av løpende avtalte tids- og ressursrammer.
- d. Dersom forsinkelse påløper slik at forventet ytelse ikke kan skje før vesentlig etter utløpet av de nærmere avtalte tidsfrister, kan Oppdragstaker skriftlig spørre Oppdragsgiver om han likevel ønsker oppdraget utført (som ellers vil kunne resultere i heving i henhold til pkt. 8 nr 1). Oppdragstaker skal da opplyse om når ytelsen kan forventes gjennomført. Velger Oppdragsgiver å få oppdraget gjennomført, har Oppdragstaker frist frem til det tidspunkt han har opplyst at oppdraget kan gjennomføres (tilleggsfrist).

7.2 Oppdragsgivers ansvar

- a. Ved betalingsforsinkelse i henhold til avtalens pkt. 2.2 kan Oppdragstaker kreve rente i henhold til lov om renter ved forsinket betaling av 19. desember 1976 nr. 100.
- b. Ved forespørsel om tilleggsfrist, jf. pkt. 7.1 bokstav d, må Oppdragsgiver gi sitt svar skriftlig. Dersom Oppdragsgiver ikke gir svar innen ti virkedager fra mottak av varsel om forsinkelse, ansees tilleggsfristen for akseptert.

8. SANKSJONER

- a. Ved vesentlig mislighold av forhold som ligger innenfor Oppdragstakers ansvarsområder (jf. pkt. 7.1 pkt. bokstav a-c ovenfor) kan Oppdragsgiver heve avtalen med øyeblikkelig virkning og kreve erstatning. Erstatningen skal eventuelt ikke overstige den totale kostnadsrammen for denne avtalen (jf. pkt. 2.1).
- b. Ved betalingsmislighold utover 30 dager kan Oppdragstaker heve avtalen med øyeblikkelig virkning og kreve erstatning innenfor samme beløpsbegrensninger som angitt under pkt. 8 bokstav a.
- c. Dersom Oppdragsgiver på uaktsom eller forsettelig måte forsinker oppdragets gjennomføring, og derved påfører Oppdragstaker et dokumentert økonomisk tap, kan dette kreves erstattet innenfor samme beløpsbegrensning som under pkt. 8 bokstav a.

9 VARIGHET/OPPSIGELSE

Det er en forutsetning for oppdraget at prosjektet har den til enhver tid sittende Regjerings godkjenning.

Avtalen gjelder til oppdraget er fullført, men kan skriftlig sies opp av Oppdragsgiver med 15 dagers varsel.

10 ENDRINGER/TILLEGG TIL AVTALEN

Endringer i oppdragets innhold eller omfang må avtales særskilt. Som tillegg til denne avtale kan partene bli enige om nye oppdrag.

11 LOVVALG

Partenes rettigheter og plikter etter denne avtalen bestemmes i sin helhet av norsk rett.

12 UNDERTEGNING

Denne avtale er undertegnet i to eksemplarer, hvorav hver part beholder ett eksemplar.

Oslo, den 14. mars 2008
for Oppdragsgiver

Hans Henrik Scheel
Ekspedisjonssjef

Kongsvinger, den 10. april 2008
for Oppdragstaker

Nils Håvard Lund
Avdelingsdirektør

Noteringshefte
**Handling på dagsturer
til utlandet**

3. kvartal 2008

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

For å få så nøyaktige opplysninger som mulig, ber vi deg notere opplysninger om dagsturer til utlandet i dette heftet.

Handling til privat forbruk på dagsturer til utlandet i juni 2008

- Angi totalt beløp du selv betalte for. Varer og tjenester som andre i reisefølge betalte skal altså ikke med. Hvis du betalte for andre skal dette regnes med selv om du fikk penger i forkant eller får tilbakebetalt etterpå.
- Angi del av det totale beløpet betalt med betalings- eller kredittkort (i NOK)
- For de to forrige punktene svares det for hver tur – hvis du har reist på flere turer. Når det gjelder hva du har handlet kan du summere opp og svare for alle turene samlet, men fordelt etter varetype. Det er også mulig å svare for hver enkelt tur, hvis du foretrekker det.

Heftet kan brukes som «huskelapp» under intervjuet. Det skal *ikke* sendes inn til Statistisk sentralbyrå.

Handling¹ på dagstur til utlandet i juni 2008

Dagstur nr.	Dato	Reisemål	Totalt handlebeløp	Del av det totale beløpet betalt med betalings- eller kredittkort (i NOK)	Av dette								
					Matvarer	Mineralvann	Øl	Vin	Brennevin	Tobakk	Tjenester	Andre varer	
Eks.	15. juni	Sverige, Charlottenberg	1 585,-	1 535,-	1 135,-		150,-	100,-			150,-		50,-
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
I alt													

Kommentarer

Matvarer: Kjøttvarer, meieriprodukter, frukt og grønnsaker, kaffe/te/kakao o.a.

Mineralvann: Alkoholfritt øl og vin, brus, alkoholsvak og -fri sider, saft

Øl: Gjelder alkoholholdig øl

Vin: Gjelder alkoholholdig vin

Brennevin: Gjelder brennevin med alkoholinnhold på 22-60 prosent

Tobakk: Tobakk, sigaretter, sigarettpapir, sigarer, snus og skråtobakk

Tjenester: Service på bil, optikertjenester, frisør, tannlege etc. Også bespisning på restaurant skal regnes som tjenester

Andre varer: Varer ikke nevnt allerede, for eksempel møbler, bildeler, hageutstyr, redskaper, motorer, elektriske varer, TV, radio, apotekvarer, klær, babyartikler, skotøy, såpe, sjampo, tannkrem og andre hygieniske artikler, kjøkkenredskap, blader, aviser, magasiner, blomster etc.

¹ Kun det IO selv betalte for, se nærmere på siden foran.

Vedlegg 5. Spørreskjema

*Gren1

Nå følger noen spørsmål om handling i utlandet i forbindelse med dagsturer. Reiste du på dagstur eller handletur til Sverige, Danmark, Finland eller andre land i løpet av perioden 1. april til 30. juni i 2008?
JA/NEI

DET ARRANGERES DAGSTURER TIL PARIS, LONDON OG BERLIN OG KANSKJE OGSÅ ANDRE STEDER I EUROPA. SLIKE DESTINASJONER SKAL OGSÅ REGNES MED.

Hvis Gren1=JA

*Gren2

Hvor mange slike turer foretok du i løpet av denne perioden?
DAGSTUR ELLER HANDLETUR TIL SVERIGE, DANMARK, FINLAND ELLER ANDRE LAND I PERIODEN 1. APRIL - 30. JUNI
1..100

Gren3

Hvor mange slike turer foretok du i juni måned?
DAGSTUR ELLER HANDLETUR TIL SVERIGE, DANMARK, FINLAND, RUSSLAND ELLER ANDRE LAND
0..40

VarStart

Vi skal også stille noen spørsmål om hva du handlet på disse turene, fordelt etter forskjellige typer som matvarer, mineralvann, øl, vin, brennevin, tobakk og andre varer og tjenester, i alt 8 forskjellige spørsmål.

For hver av disse spørsmålene kan du svare for summen av alle turene eller du kan svare hver tur for seg, avhengig av hva du synes er enklest.
Foretrekker du ... "
1. Samlet, eller
2. for hver tur?

Hvis Gren3>0 => for hver reise

Gren4 - Grens9 repeteres for hver reise (maks 10 reiser). Tur[1-10]

Gren4_

Tekst 1. ved flere reiser: Vi tar dagsturene i juni i tur og orden og starter med den første.
Tekst neste reiser: Vi fortsetter så med den ^[nr.] dagsturen

Hvilket land reiste du til?

1. SVERIGE
2. DANMARK
3. FINLAND
4. RUSSLAND
5. ANNET LAND

Hvis gren4_ = Sverige

*Gren5

Hvilket sted reiste du til?
HVIS IO HAR VÆRT INNOM FLERE STEDER, OPPGIS NAVNET PÅ DESTINASJONSSTED, EV. LENGSTE STOPPESTED
Trykk <Backspace> for å velge riktig sted

Hvis Gren4_ = Danmark

GrensDK

Hvilket sted i Danmark reiste du til?

1. FREDRIKSHAVN
2. HIRTSHALS
3. KØBENHAVN
4. ANNET STED I DANMARK

Hvis Gren4_ = Finland

GrensSF

Hvilket sted i Finland reiste du til?

1. GARGASNIEMI
2. KILPIS
3. NATAMÖ
4. NORGAN
5. ANNET STED I FINLAND

Hvis Gren5_ = annet sted eller GrensDK = annet sted eller GrensSF = annet sted

Eller gren4_ = Russland eller gren4_ = annet land

Gren5s

Annet sted?

Gren9

Var det flere personer med på denne reisen?

JA/NEI

Hvis Gren9 = Ja

Gren9a

Var det flere som betalte for vare- og tjenestekjøpene som ble gjort på turen?

1. BETALTE ALT SELV
2. FLERE BETALTE

Hvis Gren9a=Flere betalte

Tenk kun på det du selv betalte

*Gren6_

Hvor mye betalte du for på denne turen? Ta kun med vare- og tjenestekjøp til privat husholdning. Innkjøp i Norge på vei til eller fra utlandet skal ikke tas med.
:1..X KRONER

TA KUN MED DET IO SELV HAR BETALT FOR
VARER KJØPT I UTLANDET OG KONSUMERT UTENFOR NORSK JORD SKAL OGSÅ
TAS MED.

MED TJENESTER TENKER VI PÅ ULIKE SERVICETILBUD SOM FRISØRTIME,
TANNLEGETIME, SERVICE PÅ BIL ETC.
BELØPET OPPGIS I NORSKE KRONER

Gren7a

Betalte du hele eller deler av innkjøpet med betalings- eller kredittkort?

JA/NEI

Hvis Gren7a=JA

*Gren7b

Hvor mye ble betalt med betalings- eller kredittkort?

:1..x KRONER

BELØPET OPPGIS I NORSKE KRONER

HVIS IO HAR REIST PÅ FLERE TURER OG VARSTART = 2 STILLES DE
FØLGENDE SPØRSMÅLENE (HANDL1-HANDL8, GVARE1-GVARE8) HVER GANG.
ELLERS BARE EN GANG, ETTER AT ALLE DE ANDRE GRENSESPØRSMÅLENE ER
FERDIGE

handl1

Handlet du matvarer på [denne turen/disse turene]?

HER MENES BL.A. KJØTTVARER, MEIERIPRODUKTER, FRUKT OG
GRØNNSAKER, KAFFE, TE, KAKAO OG LIGNENDE
JA/NEI

Hvis handl1 = Ja, still Gvare1

Gvare1

og hvor mye betalte du for disse varene?
BELØPET OPPGIS I NORSKE KRONER.
:0..999997 KRONER

handl2

Handlet du mineralvann, inkludert alkoholfritt øl og vin på
[denne turen/disse turene]?
REGN OGSÅ MED ALKOHOLFRI TT ØL OG ALKOHOLFRI VIN, BRUS,
ALKOHOLSVAK OG ALKOHOLFRI SIDER, SAFT OG LIGNENDE
JA/NEI

Hvis handl2 = Ja, still Gvare2

Gvare2

og hvor mye betalte du for dette?
BELØPET OPPGIS I NORSKE KRONER
:0..999997 KRONER

handl3

Handlet du øl på [denne turen/disse turene]?
REGN MED ALKOHOLHOLDIG ØL SOM ER AVGIFTSBELAGT, DET INKLUDERER
BÅDE LETTØL OG STERKØL.
JA/NEI

Hvis handl3 = Ja, still Gvare3

Gvare3

og hvor mye betalte du for dette?
BELØPET OPPGIS I NORSKE KRONER.
:0..999997

handl4

Handlet du vin på [denne turen/disse turene]?
REGN KUN MED ALKOHOLHOLDIG VIN - ALKOHOLFRI VIN SKAL REGNES SOM
MINERALVANN
JA/NEI

Hvis handl4 = Ja, still Gvare4

Gvare4

og hvor mye betalte du for dette?
BELØPET OPPGIS I NORSKE KRONER.
:0..999997

handl5

Handlet du brennevin på [denne turen/disse turene]?
DRIKKER MED ALKOHOLINNHOLD PÅ MER ENN 22 PROSENT.
JA/NEI

Hvis handl5 = Ja, still Gvare5

Gvare5

og hvor mye betalte du for dette?
BELØPET OPPGIS I NORSKE KRONER.
:0..999997

handl6

Handlet du tobakk på [denne turen/disse turene]?
GJELDER I TILLEGG TIL TOBAKK OGSÅ SIGARETTER, SIGARETTPAPIR,
SIGARER, SNUS OG SKRÅTOBAKK
JA/NEI

Hvis handl6 = Ja, still Gvare6

Gvare6

og hvor mye betalte du for dette?
BELØPET OPPGIS I NORSKE KRONER.
:0..999997

handl7

Kjøpte du tjenester [denne turen/disse turene]?
FOR EKSEMPEL SERVICE PÅ BIL, OPTIKERTJENESTER, HÅRKLIPP, SPISTE
PÅ RESTAURANT ELLER KAFE OG LIGNENDE
JA/NEI

Hvis handl7 = Ja, still Gvare7

Gvare7

og hvor mye betalte du for dette?
BELØPET OPPGIS I NORSKE KRONER.
:0..999997

handl8

Handlet du andre varer [denne turen/disse turene]?
VARER IKKE NEVNT ANNET STED. SOM EKSEMPEL KAN NEVNES MØBLER,
BILDELER, KJØKKENREDSKAP, TV, RADIO, APOTEKVARER, SÅPE, BLADER
OSV.
JA/NEI

Hvis handl8 = Ja, still Gvare8

Gvare8

og hvor mye betalte du for dette?
BELØPET OPPGIS I NORSKE KRONER.
:0..999997

*Hvis IO har oppgitt en totalsum som er lavere enn summen av varer
kommer det opp en melding. Hvis IO ikke vil gå tilbake og rette opp er
det mulig å bruke "Undertrykk" for å komme videre, men det er viktig å
få et så riktig svar som mulig.*

1. Orientering om undersøkelsen

1.1 Bakgrunn og formål

Dette er en pilotundersøkelse som etter all sannsynlighet kun skal gå denne ene gangen, men den er knyttet til den Reise- og ferieundersøkelsen som går fire ganger hvert år.

Bakgrunnen for, og årsaken til, at vi gjør denne piloten er at man i Reise- og ferieundersøkelsen har et ønske om å vite mer omkring grensehandel. Per i dag spør vi hvorvidt IO har handlet på dagsreiser i utlandet, og i så fall hvor mange ganger, hvor mange penger som ble brukt, hvor mye som ble betalt kontant og hvor mye som ble betalt med kredittkort.

I piloten ønsker vi å teste ut spørsmål om hva man mer spesifikt har kjøpt på turen – er det matvarer, øl, vin osv. – for å se om dette kan tas inn i den faste undersøkelsen på et senere tidspunkt.

1.2 Faglig ansvarlige seksjoner og institusjoner

SSB, Prosjektet Utenrikstransaksjoner/Seksjon for samferdsel- og reiselivsstatistikk:
Grensehandel

1.3 Hva handler undersøkelsen om?

Handling på dagsturer til utlandet: Disse dataene brukes i den faste undersøkelsen til å beregne omfanget av grensehandel og annen handel på dagsturer til utlandet, og inngår i Nasjonalregnskapet. Per i dag er dette begrenset til antall turer og den totale summen av hva man handler. Denne gangen ønsker vi også å se på hva som blir handlet, og om dette er informasjon det kan være aktuelt å ta med i den faste undersøkelsen.

Bakgrunns spørsmålene om sivilstatus, husholdning og arbeid benyttes i analysene av nordmenns reise- og handlemønster i den vanlige undersøkelsen. I tillegg benyttes de til selvstendig statistikk i SSBs samboerstatistikk. Disse er med i denne undersøkelsen for å kunne sammenligne resultatene i piloten med den vanlige Reise- og ferieundersøkelsen.

2. Gjennomføring av undersøkelsen

2.1 Utvalg

Til undersøkelsen er det trukket et utvalg på 400 personer i fylkene Østfold, Oslo, Akershus og Hedmark, i alderen 16–79 år per 31.12.08. Dette innebærer at noen IO kan være 15 år på intervjutidspunktet.

2.2 Intervjutid

Intervjutiden er beregnet til ca. 3 minutter i gjennomsnitt. Men det varierer selvfølgelig fra IO til IO. Noen vil få ganske korte, mens andre kan få lengre intervju. Det er først og fremst avhengig av hvor mye IO har reist på dagsturer til utlandet.

2.3 Incitamenter

Alle IO som blir intervjuet er med på trekningen av 1 gavekort til 1000,- kroner.

2.4 Innsamlingsperiode

Datainnsamlingen foregår fra **1. juli til 4. august**. Feltperioden er på 5 uker.

2.5 IO-brev og noteringshefte, foresattebrev og påminningsbrev

2.5.1 Utsending av IO-brev, noteringshefte og foresattebrev

IO-brevet ble sendt i slutten av mai, sammen med et noteringshefte. Samtidig sendte vi brev til foresatte for IO under 18 år. Formålet med denne utsendingen er å utstyre IO med noteringsheftet før referanseperioden på grensehandel tar til. På denne måten kan altså IO ta med seg noteringsheftet på tur og notere underveis i stedet for å komme fram til beløp i ettertid. Noteringsheftet handler kun om grensehandel, og er mer omfattende enn det vanlige heftet i Reise- og ferieundersøkelsen. I tillegg til at selve formatet er større, er det flere kolonner å svare i.

2.5.2 Utsending av påminningsbrev

I uka før oppstart sendte vi ut et påminningsbrev (vedlegg nr 3).

NB! Noen IO-brev med noteringshefter kommer i retur pga. feil adresse. På disse IOene står det "Ikke not.hefte". Disse har altså ikke fått noteringshefte og det ordinære IO-brevet. Isteden har de fått et IO-brev uten noteringshefte (vedlegg 4). Dette er det samme brevet dere har fått til utsendelse.

2.6 Registerkoblinger

Hovedargumentet for å benytte registerkoblinger er at vi slipper å stille en del spørsmål, og dermed sparer vi både tid og penger. I tillegg oppnår vi bedre datakvalitet. I henhold til Personopplysningsloven (POL) er vi pålagt å oppgi hvilke data som hentes fra register. Vi gjør dette i IO-brevet. Hvis IO ikke har lest brevet og du må gjengi innholdet, er det viktig at også disse opplysningene tas med. Det er slik vi innhenter samtykke til å foreta registerkoblinger. I denne undersøkelsen kobler vi på utdanningsfagfelt og -nivå.

SSB har utarbeidet retningslinjer for kobling av ulike datakilder for statistiske formål, som er i overensstemmelse med POL. Ifølge disse retningslinjene kan opplysningene bare brukes til å lage statistikk, dvs. en bare kan gi opplysninger for grupper og ikke enkeltpersoner.

2.7 Frafall og avgang

I frafalls- og avgangsregistreringen er det viktig at dere kjenner forskjellen på **frafall** og **avgang**.

IO som bor utenlands i forbindelse med arbeid eller skolegang ut over 6 måneder, og permanent utflyttede skal registreres som avgang. **Hvis vi får oppgitt at IO er utenlands, må vi derfor vite om oppholdet varer mer enn 6 måneder.** Institusjonsbeboere hører med i utvalget. Er de for syke til å delta, registrerer dere frafall med kode 22.

Her er kodene som gjelder under frafall, avgang og overføringer:

Frafall (alternativ 3 i Innled):

- 11 - IO har ikke tid nå
- 12 - IO ønsker ikke å delta
- 13 - IO deltar ikke av prinsipp
- 14 - Andre nekte for IO

- 21 - Kortvarig sykdom
- 22 - Langvarig sykdom
- 23 - Sykdom / dødsfall i IOs familie, annen uforutsett hendelse
- 24 - Språkproblemer

- 31 - Midlertidig fravær pga.

Avgang (alternativ 4 i Innled):

- 91 - IO død
- 92 - Bosatt i utlandet minst 6 mnd.

Overføring (alternativ 2 i Innled):

- 80 - IO flyttet til annet område
- 81 - Kjenner IO
- 82 - Intervjuer kapasitetsproblemer, sykdom e.l.

- skolegang/arbeid
- 32 - Midlertidig fravær pga. ferie e.l.
- 33 - Finner ikke adressen/boligen
- 34 - Ikke telefon / for kostbart, for langt å reise
- 35 - IO ikke å treffe av andre årsaker
- 41 - Andre frafallsgrunner

For en del **overføringer** og **frafall** må dere besvare et ekstra spørsmål om hvordan du har forsøkt å spore opp IO. Hensikten med dette er at intervjuere som overtar IO skal få vite hva som er gjort, slik at arbeidet deres blir lettere. Det skal alltid gis informasjon i feltet "**SpsOppflg.**". Informasjonen skal være slik at den kan hjelpe de som skal drive oppfølging. Bruk stikkord. Dersom IO er midlertidig fraværende, bør det gis opplysning om at IO kan kontaktes senere, og helst når, med tanke på ev. oppfølging etter intervjuperioden.

2.8 Innledningsteksten

Det er ikke lagt inn noen ferdig formulert innledningstekst, da vi mener dere kan stå fritt i forhold til hvordan dere gjør avtaler med IO. Som vanlig gjelder det at dere henviser til IO-brevet.

Det er viktig at IO har forståelse for hvordan intervjuet skal foregå. Ved oppstart av intervjuet, kan du gjerne bruke dette avsnittet:

«...Først vil jeg gjerne si noe om intervjumetoden vi bruker. Spørsmålene jeg skal stille, kommer fram på pc-en. Det er viktig at alle som er med i undersøkelsen får de samme spørsmålene stilt på samme måte. Vi må gjøre det slik for å kunne sammenligne de svarene vi får. Denne undersøkelsen inneholder spørsmål om flere ulike tema. Det er vanskelig å lage spørsmål som passer like godt for alle. Men jeg er takknemlig hvis du vil svare så godt du kan, selv om det skulle komme et spørsmål som du ikke synes passer så godt.»

3. Enkeltspørsmål

Vær restriktiv med å bruke kategoriene "vet ikke" og "nekter", prøv alltid å få IO til å gi et annet svar. Når IO likevel svarer "vet ikke" eller nekter å svare, pass da på at du bruker riktig tast eller "F8" for "vet ikke" og eller "F9" for "nekting".

3.1 Bosted og husholdning

Tettbygd

Avstanden mellom husene skal normalt ikke overstige 50 meter. Det kan være et skjønnsmessig avvik ut over 50 meter mellom husene i områder som ikke skal eller kan utbygges (parker, idrettsanlegg, industriområder, elver eller dyrkbare områder). Husklynger som naturlig hører med til tettsteder tas med inntil en avstand på 400 meter fra tettstedskjernen.

Siv

Merk at koden for **gift/registrert partner** ikke skal brukes for samboere som har samboerkontrakt.

Registrert partnerskap innebærer en offisiell "ekteskapsinngåelse" mellom personer av samme kjønn.

I kategorien "samboere" ønsker vi å fange opp personer som lever sammen i et parforhold og som selv oppfatter seg som "samboere". Vi er altså ute etter IOs subjektive oppfatning av seg selv og sitt parforhold. For å falle inn under kategorien "samboere" må man i prinsippet **bo**

sammen. I noen tilfeller kan man likevel akseptere at samboere for en kortere periode (inntil 3 mnd.) ikke bor sammen, for eksempel på grunn av jobb- eller studiesituasjon.

SivStat

Her skal du registrere IOs formelle sivile status.

Antpers

Her skal vi ha en oversikt over IOs kosthusholdning. I feltet for "antall personer" skal antall personer inkludert IO registreres. Med kosthusholdning mener vi personer som har felles matbudsjett. Kosthusholdningen skal også omfatte losjerende og arbeidshjelp, hvis disse personene har felles matbudsjett med de andre i husholdningen. Skoleelever under 18 år skal alltid regnes til kosthusholdningen, selv om de er borte på skole/studiested.

Ugifte borteboende studenter 18 år og eldre:

Ugifte studenter som oppfyller kravene til borteboerstipend skal registreres som bosatt på studiestedet dersom utdanningen varer mer enn 6 måneder. Studenter skal regnes som fast bosatt i foreldrehjemmet dersom de bor hjemme minst 4 dager pr. uke.

Vernepliktige, fengslede og personer innlagte på sykehus:

Vernepliktige, fengslede og innlagte på sykehus regnes som del av den husholdningen de tilhørte før tjenesten/oppholdet begynte.

Slekt

Slektskapskode for fosterbarn: For registrering av fosterbarn brukes kode 15 (alternativt 14 hvis barnet er slektning av IO).

AntBarn

Her skal bare barn som ikke er med i husholdningsoversikten registreres.

3.2 Handling på dagsturer til utlandet

Vi spør om forekomst og antall for hele perioden **1. april -30. juni** (i gren1 og gren2), og om detaljerte opplysninger for **juni** måned (gren3–8b). Dette siste samsvarer med det som står i noteringsheftet.

Gren1 - Med dagstur til utlandet menes alle reiser uten overnatting, også tjenestereiser. For de som bor nær grensen skal også "svippturer" over grensa regnes med.

Gren5 - Det er lagt inn 38 relevante steder som faste svarkategorier. I tillegg er det muligheter til å velge "Annet sted".

VarStart – gir IO anledning til å si om han/hun vil svare for hver tur, eller alle turer samlet når det gjelder hva man har handlet. Legg merke til at dette kun gjelder spørsmålene om **hva** man har handlet. De vanlige spørsmålene i Gren1 ... Gren7 stilles for hver enkelt tur som vanlig.

Gren6 - **Vare- og tjenestekjøp utenfor norsk jord. Ta kun med det IO selv har betalt for.** Her skal du altså ta med det IO eventuelt har kjøpt for andre. Ikke ta med det eventuelle andre i reisefølget betalte for, selv om det var til IO. Ta kun med utgifter til privat bruk. Det er viktig ikke å ta med innkjøp i Norge på vei til eller fra utlandet. Varekjøp på fly, båt og lignende (eks. Sandefjord - Strømstad) skal regnes med. Der tjenesten utløser en faktura, skal fakturabeløpet tas med. IO kan runde av, f.eks. til nærmeste hundre kroner. Angi beløpet i norske kroner. All tax free handel skal med, både på vei inn og ut av landet.

Gren7b - Vi trenger kun kronebeløp som ble betalt med kort. Kontanter/faktura framkommer som forskjellen.

Hand1 ... Handl8 – Her spørres det **om** man har handlet en type vare på turen. Avhengig av hva IO har svart på VarStart kan disse spørsmålene komme opp en eller flere ganger.

Gvare1 ... Gvare8 – Kommer opp hvis IO har svart JA på tilsvarende nummer i Handl1 ... Handl8. Spørsmålet gjelder sum betalt for den aktuelle varetypen og skal regnes i norske kroner.

Legg merke til at alkoholsvak cider skal regnes som alkoholfritt, mens lettøl regnes som alkohol. Dette har sammenheng med at man får kjøpt alkoholsvak cider med alkoholinnhold på 0,8 prosent, mens lettøl har 2,5 prosent.

Kursen for de vanligste valutaene (pr. 10. juni 2008) er:

100 SEK (svenske kroner) → NOK	85,2
100 DKK (danske kroner) → NOK	106,3
EURO (euro) → NOK	8,0
GBP (britiske pund) → NOK	10,0
USD (amerikanske dollar) → NOK	5,1

3.3 Arbeid

Her stiller vi denne gangen bare spørsmålene Arb1, Arb1b og Arb2.

Arb2 - Hvis arbeidstiden varierer fra uke til uke, regner du et gjennomsnitt for arbeidstiden per uke i de siste 4 ukene. IO som har et arbeid som de var borte fra i forrige uke, f.eks. pga. permisjon, ferie eller sykdom, skal oppgi den vanlige arbeidstiden når de er i arbeid.

Hvis man har lønn der overtid er inkludert, skal IO regne med faktisk arbeidstid. Overtid som tas ut i avspasering, skal ikke tas med i antall arbeidstimer. Arbeid som tas med hjem skal tas med i antall arbeidstimer bare hvis man får betalt for arbeidet. Halve timer skal rundes av oppover.

3.4 Inntekt

EgenInn - IO skal her oppgi sin **bruttoinntekt i 2007**. IOs inntekt inkluderer eventuell lønn fra bi-yrke(r), fortjeneste ved aksjesalg, boligutleie etc. i tillegg til lønn fra hovedyrket eller hovedarbeidsforholdet. Det er IOs totale inntekt for 2007 vi er ute etter.

Lykke til med intervjuingen!

Vedlegg 1: IO brev

Oslo, mai 2008

Saksbehandler: Gunnar Fodnesbergene

Seksjon for intervjuundersøkelser, tlf: 800 83 028 (gratis)

Reiseundersøkelsen

Du er en av 400 personer som er trukket ut til å delta i Statistisk sentralbyrås undersøkelse om reiser og grensehandel. En av våre intervjuere vil kontakte deg for et intervju i **juli**. Spørsmålene gjelder handling på dagsturer til utlandet i juni. I tillegg vil det være noen spørsmål om husholdning og sysselsetting.

For å få så nøyaktige opplysninger som mulig, ber vi deg notere detaljene omkring dine reiser i det vedlagte heftet. Heftet kan du benytte som "huskelapp" under intervjuet. **Alle som deltar vil være med i trekningen av et gavekort på kr 1 000,-.**

Dere som blir bedt om å delta, er trukket tilfeldig fra Folkeregisteret, og representerer et speilbilde av befolkningen i alderen 16 - 79 år. **Vi kan derfor ikke erstatte deg med en annen.** For at resultatene skal bli så gode som mulig, er det avgjørende at de som er trukket ut blir med. Vi gjør oppmerksom på at det er frivillig å delta, og du kan når som helst trekke deg fra undersøkelsen og få opplysningene slettet.

Intervjuerne og alle andre som arbeider i Statistisk sentralbyrå har taushetsplikt.

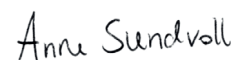
Undersøkelsen gjennomføres etter lovpålagte regler og vi er underlagt kontroll både fra Datatilsynet og vårt eget personvernombud. For å gjøre intervjuet kortere, vil vi hente inn opplysninger om utdanning fra vårt utdanningsregister. Vi vil aldri offentliggjøre eller videreformidle opplysninger om hva den enkelte har svart. Innen ett år vil opplysningene bli anonymisert, slik at den enkelte ikke kan identifiseres. Intervjueren som ringer, kan fortelle deg hvordan du får bekreftet at vedkommende arbeider for Statistisk sentralbyrå.

Dersom du har noen spørsmål om undersøkelsen, kan du gjerne ringe grønt nummer 800 83 028, eller sende en e-post til prosjektleder gunnar.fodnesbergene@ssb.no. Generelle spørsmål vedrørende personvern i Statistisk sentralbyrå kan rettes til vårt personvernombud på telefon 21 09 00 00, eller e-post personvernombud@ssb.no

Med vennlig hilsen

Øystein Olsen
adm. direktør

Anne Sundvoll
seksjonssjef

Oslo, mai 2008

Sakshandsamar: Gunnar Fodnesbergene

Seksjon for intervjuundersøkingar, tlf: 800 83 028 (gratis)

Reiseundersøkinga

Du er ein av 400 personar som er trekte ut til å delta i Statistisk sentralbyrå si undersøking om reise og grensehandel. Ein av våre intervjuarar vil kontakte deg for eit intervju i **juli**. Spørsmåla gjeld handling på dagsturar til utlandet i juni. I tillegg vil det vere med nokre spørsmål om hushald og sysselsetting.

For å få så nøyaktige opplysningar som mogleg, ber vi deg notere detaljane kring reisene dine i det vedlagde heftet. Heftet kan du bruke som "huskelapp" under intervjuet. **Alle som deltek, vil vere med i ei trekning av eit gåvekort på kr 1 000,-.**

De som blir bedne om å delta, er tilfeldig trekte frå Folkeregisteret, og representerer eit spegelbilete av dei som er 16 - 79 år. **Vi kan derfor ikkje erstatte deg med ein annan.** For at resultatane skal bli så gode som mogleg, er det viktig at alle som er trekt ut bli med. Vi gjer oppmerksom på at det er frivillig å delta, og du kan når som helst trekkje deg frå undersøkinga og få opplysningane sletta.

Intervjuarane og alle andre som arbeider i Statistisk sentralbyrå har teieplikt.

Undersøkinga blir gjennomført etter lovpålagde reglar og vi er underlagd kontroll både frå Datatilsynet og vårt eige personvernombod. For å gjere intervjuet kortare, vil vi nytte opplysningar om utdanning frå vårt utdanningsregister. Vi vil aldri offentleggjere eller vidareformidle opplysningar om kva den enkelte har svart. Innan eitt år blir opplysningane anonymiserte, slik at ingen kan identifiserast. Intervjuaren som ringjer, kan fortelje deg korleis du får stadfesta at vedkommande arbeider for Statistisk sentralbyrå.

Dersom du har spørsmål om undersøkinga, kan du gjerne ringje grønt nummer 800 83 028, eller sende ein e-post til prosjektleder.gunnar.fodnesbergene@ssb.no. Generelle spørsmål vedrørande personvern i Statistisk sentralbyrå kan rettast til vårt personvernombod på telefon 21 09 00 00, eller e-post personvernombud@ssb.no

Med venleg helsing

Øystein Olsen
adm. direktør

Anne Sundvoll
seksjonssjef

Vedlegg 2: Foresattebrev

TIL FORESATTE FOR

Oslo, mai 2008

Saksbehandler: Gunnar Fodnesbergene

Seksjon for intervjuundersøkelser, tlf: 800 83 028 (gratis)

Reiseundersøkinga

I juli 2008 gjennomfører Statistisk sentralbyrå Reiseundersøkelsen. Til undersøkelsen er det trukket et tilfeldig utvalg fra Folkeregisteret på 400 personer i alderen 16-79 år.

Til informasjon har din husholdning en datter eller sønn under 18 år som er med i utvalget denne gangen. Hun/han får eget brev om undersøkelsen. Det er frivillig å delta, man kan når som helst trekke seg fra undersøkelsen og kreve opplysningene slettet. Vi håper imidlertid flest mulig vil være med, og din sønns/datters deltagelse vil være med på å sikre gode og riktige resultater. I løpet av juli vil en av våre intervjuere ta kontakt, og intervjuet vil foregå på telefon.

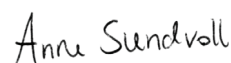
Intervjuerne og alle andre som arbeider i SSB har taushetsplikt. Undersøkelsen gjennomføres etter lovpålagte regler og SSB har utnevnt et eget personvernombud godkjent av Datatilsynet. For å gjøre intervjuet kortere, vil vi hente inn opplysninger om utdanning fra vårt utdanningsregister. Vi vil aldri offentliggjøre eller videreformidle opplysninger om hva den enkelte har svart. Innen ett år vil opplysningene bli anonymisert, slik at den enkelte ikke kan identifiseres. Intervjueren som ringer, kan fortelle deg hvordan du får bekreftet at vedkommende arbeider for Statistisk sentralbyrå.

Dersom dere har spørsmål om undersøkelsen, kan dere ringe grønt nummer 800 83 028, eller sende en e-post til prosjektleder gunnar.fodnesbergene@ssb.no. Generelle spørsmål vedrørende personvern i Statistisk sentralbyrå kan rettes til vårt personvernombud på telefon 21 09 00 00, eller e-post personvernombud@ssb.no

Med vennlig hilsen

Øystein Olsen
adm. direktør

Anne Sundvoll
seksjonssjef

TIL FØRESETTE FOR

Oslo, mai 2008

Saksbehandlar: Gunnar Fodnesbergene

Seksjon for intervjuundersøkingar, tlf: 800 83 028 (gratis)

Reiseundersøkinga

I juli 2008 gjennomfører Statistisk sentralbyrå Reiseundersøkinga. Til undersøkinga er det trekt eit tilfeldig utval frå Folkeregisteret på 400 personar i alderen 16-79 år.

Til informasjon har ditt hushald ei dotter eller ein son under 18 år som er med i utvalet denne gongen. Ho/han har fått eige brev om undersøkinga. Ein står fritt til å vere med i undersøkinga, ein kan når som helst trekkje seg frå undersøkinga og krevje opplysningane sletta. Vi vonar likevel at flest mogleg vil vere med, og svara til di dotter/din son vil vere med på å sikre gode og riktige resultat. Ein av våre intervjuarane vil ta kontakt i løpet av juli, og intervjuet vil bli teke over telefon.

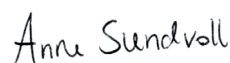
Intervjuarane og alle andre som arbeider i SSB har teieplikt. Undersøkinga blir gjennomført etter lovpålagde reglar og SSB har utnemnt eit eige personvernombod godkjent av Datatilsynet. For å gjere intervjuet kortare, vil vi nytte opplysningar om utdanning frå vårt utdanningsregister. Vi vil aldri offentleggjere eller vidareformidle opplysningar om kva den enkelte har svart. Innan eitt år blir opplysningane anonymiserte, slik at den enkelte ikkje kan identifiserast. Intervjuaren som ringjer, kan fortelje dykk korleis de får stadfesta at vedkommande arbeider for Statistisk sentralbyrå.

Dersom de har spørsmål, kan du gjerne ringje grønt nummer 800 83 028, eller sende ein e-post til prosjektleiar gunnar.fodnesbergene@ssb.no. Generelle spørsmål vedrørende personvern i Statistisk sentralbyrå kan rettast til vårt personvernombod på telefon 21 09 00 00, eller e-post personvernombud@ssb.no

Med venleg helsing

Øystein Olsen
adm. direktør

Anne Sundvoll
seksjonssjef

Vedlegg 3: Påminningsbrev

Oslo, juni 2008

Saksbehandler: Gunnar Fodnesbergene

Seksjon for intervjuundersøkelser, tlf: 800 83 028 (gratis)

Reiseundersøkinga

For en tid tilbake sendte vi deg et brev om at du er trukket ut til å delta i Statistisk sentralbyrås undersøkelse om reise og grensehandel. En av våre intervjuere vil kontakte deg per telefon for et intervju i løpet av **juli**.

Spørsmålene gjelder handling på dagsturer til utlandet i juni. I tillegg vil det være noen spørsmål om husholdning og sysselsetting.

Dere som blir bedt om å delta, er trukket tilfeldig fra Folkeregisteret, og representerer et speilbilde av befolkningen i alderen 16-79 år. For at resultatene skal være pålitelige, er det avgjørende at folk fra alle aldersgrupper og alle deler av landet er godt representert. Derfor er det viktig at du deltar i undersøkelsen.

Undersøkelsen gjennomføres etter lovpålagte regler og SSB har utnevnt et eget personvernombud godkjent av Datatilsynet. Alle som arbeider i Statistisk sentralbyrå er underlagt taushetsplikt. Vi gjør oppmerksom på at det er frivillig å delta, og du kan når som helst trekke deg fra undersøkelsen og få opplysningene slettet.

Vi viser ellers til informasjon i tidligere brev. Ønsker du mer informasjon kan du ringe oss gratis på telefon 800 83 028 eller sende en e-post til prosjektleder gunnar.fodnesbergene@ssb.no. Generelle spørsmål vedrørende personvern i Statistisk sentralbyrå kan rettes til vårt personvernombud, tlf. 21 09 00 00 eller e-post personvernombud@ssb.no

Alle som deltar vil være med i trekningen av et gavekort på kr 1.000,-.

Vi håper du vil delta, og takker på forhånd for hjelpen!

Med vennlig hilsen

Anne Sundvoll

Anne Sundvoll
seksjonssjef

Oslo, juni 2008
Sakshandsamar: Gunnar Fodnesbergene
Seksjon for intervjuundersøkingar, tlf: 800 83 028 (gratis)

Reiseundersøkinga

For ei tid tilbake sendte vi deg eit brev om at du er trekt ut til å delta i Statistisk sentralbyrå si undersøking om reise og grensehandel. Ein av våre intervjuarar vil kontakte deg per telefon for eit intervju i **juli**.

Spørsmåla gjeld handling på dagsturar til utlandet i juni. I tillegg vil det vere med nokre spørsmål om hushald og sysselsetting.

De som blir bedne om å delta er tilfeldig trekte frå Folkeregisteret, og representerer eit spegelbilete av dei som er 16-79 år i Noreg i dag. For at resultata skal vere pålitelege, er det avgjørande at alle aldersgrupper og alle delar av landet er godt representerte. Derfor er det viktig at du deltek i undersøkinga.

Undersøkinga blir gjennomført etter lovpålagde reglar og SSB har utnemnt eit eige personvernombod godkjent av Datatilsynet. Alle som arbeider i Statistisk sentralbyrå har teieplikt. Vi gjer merksam på at det er frivillig å delta, og du kan når som helst trekkje deg frå undersøkinga og få opplysningane sletta.

Vi viser og til informasjon i tidlegare brev. Ønskjer du meir informasjon kan du ringje oss gratis på telefon 800 83 028 eller sende ein e-post til prosjektleiar gunnar.fodnesbergene@ssb.no. Generelle spørsmål vedrørande personvern i Statistisk sentralbyrå kan rettast til vårt personvernombod, tlf. 21 09 00 00 eller e-post personvernombud@ssb.no.

Alle som tek del vil vere med i trekninga av et gåvekort på kr 1.000,-.

Vi vonar du vil delta, og takkar på førehand for hjelpa!

Med venleg helsing

Anne Sundvoll
Anne Sundvoll
Seksjonssjef

Vedlegg 4: IO brev til de som ikke har noteringshefte

Oslo, juni 2008

Saksbehandler: Gunnar Fodnesbergene

Seksjon for intervjuundersøkelser, tlf: 800 83 028 (gratis)

Reiseundersøkinga

Du er en av 400 personer som er trukket ut til å delta i Statistisk sentralbyrås undersøkelse om reiser og grensehandel. En av våre intervjuere vil kontakte deg for et intervju i **juli**.

Spørsmålene gjelder handling på dagsturer til utlandet i juni. I tillegg vil det være noen spørsmål om husholdning og sysselsetting.

Alle som deltar vil være med i trekningen av et gavekort på kr 1 000,-.

Dere som blir bedt om å delta, er trukket tilfeldig fra Folkeregisteret, og representerer et speilbilde av befolkningen i alderen 16 - 79 år. **Vi kan derfor ikke erstatte deg med en annen.** For at resultatene skal bli så gode som mulig, er det avgjørende at de som er trukket ut blir med. Vi gjør oppmerksom på at det er frivillig å delta, og du kan når som helst trekke deg fra undersøkelsen og få opplysningene slettet.

Intervjuerne og alle andre som arbeider i Statistisk sentralbyrå har taushetsplikt.

Undersøkelsen gjennomføres etter lovpålagte regler og vi er underlagt kontroll både fra Datatilsynet og vårt eget personvernombud. For å gjøre intervjuet kortere, vil vi hente inn opplysninger om utdanning fra vårt utdanningsregister. Vi vil aldri offentliggjøre eller videreformidle opplysninger om hva den enkelte har svart. Innen ett år vil opplysningene bli anonymisert, slik at den enkelte ikke kan identifiseres. Intervjueren som ringer, kan fortelle deg hvordan du får bekreftet at vedkommende arbeider for Statistisk sentralbyrå.

Dersom du har noen spørsmål om undersøkelsen, kan du gjerne ringe grønt nummer 800 83 028, eller sende en e-post til prosjektleder gunnar.fodnesbergene@ssb.no. Generelle spørsmål vedrørende personvern i Statistisk sentralbyrå kan rettes til vårt personvernombud på telefon 21 09 00 00, eller e-post personvernombud@ssb.no

Med vennlig hilsen

Øystein Olsen
adm. Direktør

Anne Sundvoll
seksjonssjef

Oslo, juni 2008

Sakshandsamar: Gunnar Fodnesbergene

Seksjon for intervjuundersøkingar, tlf: 800 83 028 (gratis)

Reiseundersøkinga

Du er ein av 400 personar som er trekte ut til å delta i Statistisk sentralbyrå si undersøking om reise og grensehandel. Ein av våre intervjuarar vil kontakte deg for eit intervju i **juli**. Spørsmåla gjeld handling på dagsturar til utlandet i juni. I tillegg vil det vere med nokre spørsmål om hushald og sysselsetting.

Alle som deltek, vil vere med i ei trekning av eit gåvekort på kr 1 000,-.

De som blir bedne om å delta, er tilfeldig trekte frå Folkeregisteret, og representerer eit spegelbilete av dei som er 16 - 79 år. **Vi kan derfor ikkje erstatte deg med ein annan.** For at resultatata skal bli så gode som mogleg, er det viktig at alle som er trekt ut bli med. Vi gjer oppmerksom på at det er frivillig å delta, og du kan når som helst trekkje deg frå undersøkinga og få opplysningane sletta.

Intervjuarane og alle andre som arbeider i Statistisk sentralbyrå har teieplikt.

Undersøkinga blir gjennomført etter lovpålagde reglar og vi er underlagd kontroll både frå Datatilsynet og vårt eige personvernombod. For å gjere intervjuet kortare, vil vi nytte opplysningar om utdanning frå vårt utdanningsregister. Vi vil aldri offentleggje eller vidareformidle opplysningar om kva den enkelte har svart. Innan eitt år blir opplysningane anonymiserte, slik at ingen kan identifiserast. Intervjuaren som ringjer, kan fortelje deg korleis du får stadfesta at vedkommande arbeider for Statistisk sentralbyrå.

Dersom du har spørsmål om undersøkinga, kan du gjerne ringje grønt nummer 800 83 028, eller sende ein e-post til prosjektleiar gunnar.fodnesbergene@ssb.no. Generelle spørsmål vedrørande personvern i Statistisk sentralbyrå kan rettast til vårt personvernombod på telefon 21 09 00 00, eller e-post personvernombud@ssb.no

Med venleg helsing

Øystein Olsen
adm. direktør

Anne Sundvoll
seksjonssjef